

HALLSBERGS
KOMMUN

Förskoleområde Vretstorp/Östansjö

Kvalitetsplan 24/25

Innehållsförteckning

1	Förskola	3
2	Förutsättningar	5
3	Resultat	7
3.1	Uppföljning av tidigare års kvalitetsplan	7
3.2	Enkätresultat förskola.....	11
3.3	Undervisningens kvalitet	12
3.4	Personalens arbetsmiljö	13
4	Identifiera och precisera problem kopplade till måluppfyllelse	15
4.1	Identifiera och precisera problem kopplade till förskolans förmåga att nå läroplanens mål.....	15
5	Analys av orsaker till varje prioriterat problem	16
6	Identifierade utvecklingsområden och planerade insatser	19
7	Bilagor	22
7.1	Verksamhetens bilagor	22
	<i>Bilaga 1: Årshjul Vretstorp Östansjö 24-25</i>	
	<i>Bilaga 2: Veckostruktur förskolorna</i>	
	<i>Bilaga 3: Veckovis reflektion mall 24-25</i>	
	<i>Bilaga 4: Fördjupning mall 24-25</i>	
	<i>Bilaga 5: Lotusdiagram Lpfö-18</i>	
	<i>Bilaga 6: Cirkelmodellen</i>	
	<i>Bilaga 7: Plan för arbetet med lika rättigheter och möjligheter mall</i>	
	<i>Bilaga 8: Referenslista KP 24-25</i>	

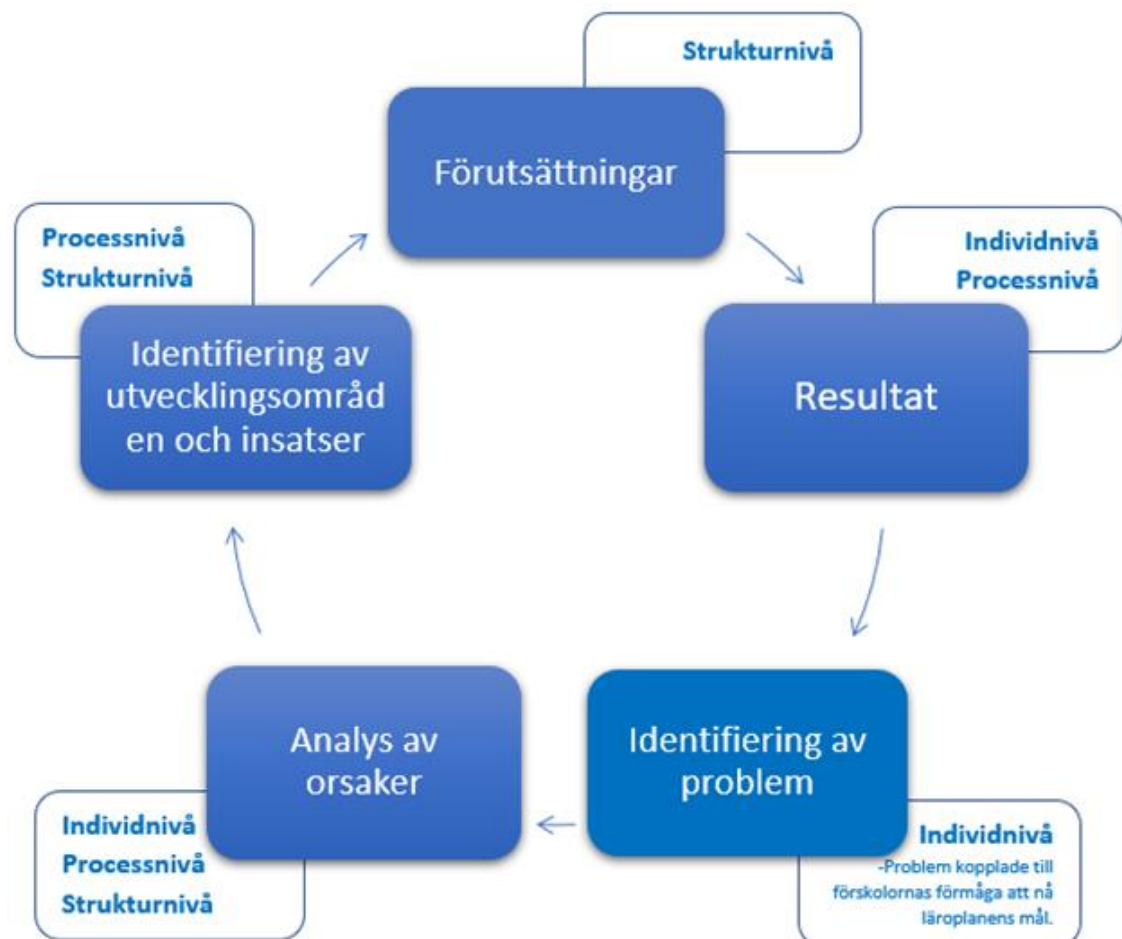
1 Förskola

Under läsåret 21/22 har bildningsförvaltningen i Hallsbergs kommun reviderat strukturen för det systematiska kvalitetsarbetet där kvalitetsplanen utgör en del. Syftet med förändringen är att ytterligare kvalitetssäkra vårt förvaltningsgemensamma arbete med utgångspunkt i de nationella målen och med tydlig koppling till beprövad erfarenhet och vetenskaplig grund. Planen synliggör arbetet med relevanta insatser som ska höja kunskapsresultaten och öka likvärdigheten.

Kvalitetsplanen ersätter tidigare års kvalitetsredovisning och verksamhetsplan.

Verksamheternas kvalitetsplaner färdigställs senast i juni och den förvaltningsövergripande i oktober. Som komplement till kvalitetsplanen finns ett antal förvaltningsövergripande planer, rutiner och riktlinjer, se kapitel 7 Bilagor.

Kvalitetsplanens utformning grundar sig på Skolverkets allmänna råd för systematiskt kvalitetsarbete samt Skolverkets stöd för nulägesanalys. Den innehåller de fem stegen förutsättningar, resultat, identifiering av problem, analys av orsaker och identifiering av utvecklingsområden och insatser.

Individnivå – barnens förutsättningar, tex dokumentation som synliggör hur det enskilda barnet och/eller barngruppen lär sig.

Processnivå – undervisning och andra arbetsprocesser i förskolan som tex förhållningssätt, arbetsätt, arbetsformer, lärandeklimat, etc.

Strukturnivå – organisation, styrning och ledning på olika nivåer.

2 Förutsättningar

På förskolorna Sagobacken, Tallbacken och Östansjö har vi barnen i fokus och samarbetar i uppdraget kring dem. Mottot *"Det är viktigt för mig att det går bra för dig"* (Svedberg, 2016) visar på det förhållningssätt som råder på våra förskolor, med tanke på både barn och vuxna. Likaså orden förbättra, förenkla, förfina och fira. De är alla ett uttryck för en viljeinriktning och en ledstjärna som stödjer det dagliga arbetet.

Grundbemanningen på områdets förskolor är liksom för kommunen i övrigt 2,95 personal per avdelning (cirka 18 barn), samt tid avsatt för mathantering.

Arbetet leds av rektor som tillsammans med processledarna (en från varje förskola) utgör områdets ledningsgrupp. Området har 40 procent specialpedagog som regelbundet handleder arbetslagen. Dessutom samverkar vi även kontinuerligt med Barnhälsoteamet som består av representanter från både kommunen och Region Örebro Län.

Varje arbetslag har tre timmar sammanhängande gemensam och enskild reflektionstid per vecka. Utöver detta har varje medarbetare en timme per vecka som används till olika möten och kompetensutveckling, planering och reflektion. En gång i månaden genomförs arbetsplatsträffar, där det förutom frågor som rör arbetsmiljö och verksamhet, finns tid avsatt för kompetensutveckling och kollegialt lärande utifrån områdets och förskolans identifierade utvecklingsområden. Under läsåret har förskolorna fem kompetensutvecklingsdagar och 2 - 4 pedagogiska caféer. Denna struktur skapar förutsättningar för att bedriva både det systematiska kvalitetsarbetet och ett systematiskt arbetsmiljöarbete, och gör att vi både skapar och bibehåller en lärande organisation där vi värnar om både barn och vuxna.

Andelen legitimerade förskollärare fortsätter att öka. Under vårterminen 2024 utgjorde andelen legitimerade förskollärare 70 procent av förskolans personal. Detta kan jämföras med 68 procent år 2023 och 52 procent år 2022. På varje förskola finns även tillsvidareanställda barnskötare och visstidsanställda obehöriga förskollärare. Dessa personer har arbetat inom förskolan i många år och har alla någon form av pedagogisk utbildning. Alla som arbetar på våra förskolor är lika viktiga och bidrar på olika sätt för att barnen ska få den utbildning och omsorg de har rätt till.

Alla tre förskolorna är så kallade övningsförskolor, vilket innebär att man är en del av Örebro universitets lärarutbildning, och återkommande tar emot studenter som läser till förskollärare. Sammanlagt har vi sju utbildade handledare.

Inför läsåret 24/25 ser barnantalet ut att sjunka något. För att möta upp detta kommer vi att göra vissa anpassningar:

Sagobacken i Vretstorp: På Sagobacken fanns under läsåret 23/24 fyra avdelningar varav en lokaliserad i intilliggande Kristallkyrkan. Från och med höstterminen 2024 kommer det att vara tre åldersanpassade avdelningar, alla i samma hus. Lokalen i Kristallkyrkan finns kvar och kommer att användas för olika aktiviteter.

Tallbacken i Vretstorp: På Tallbacken finns tre åldersanpassade avdelningar fördelade i två hus. Inför läsåret 24/25 kommer åldrarna att byta plats, så att de äldsta barnen är i det mindre huset och övriga i det stora huset. Denna förändring är en del av ett redan påbörjat utvecklingsarbete när det gäller förskolans miljöer och arbetssätt.

Östansjö: Förskolan Östansjö är en förskola belägen i tre byggnader, med plats för cirka 70 barn. Läsåret 23/24 gick de yngsta barnen på Stjärnan, mellanbarnen på Raketen och Regnbågen, och de äldsta på Solen. Solenhuset delas för övrigt med skolan som har sin hemkunskapsundervisning där en dag i veckan. Inför läsåret 24/25 kommer förskolans 3-åringar att vara på Solen. Alla andra är kvar på sina nuvarande avdelningar.

3 Resultat

3.1 Uppföljning av tidigare års kvalitetsplan

Utvecklingsområde lek- och lärmiljö

Mål: Arbetslaget ska verka för en god och tillgänglig miljö för omsorg, lek, rörelse, utveckling och lärande (Lpfö 2018 s.15)

Kriterier som visar att vi rör oss mot målet:

- Aktuellt tema eller projekt syns och genomsyrar hela avdelningen/förskolans inne- och utemiljö.
- Barnen har tillgång till ett rikt och mångsidigt material inomhus, såväl som utomhus och som uppmuntrar till att kommunicera via "de hundra språken".

Aktiviteter och insatser:

- Förbättra miljön och tydligheten i förskolornas inom- och utomhusmiljöer, med fokus utomhus. Vad ger gården för första intryck?
- "Leka fram", d.v.s. skapa blickfång som lockar och bjuder in till lek.
- Prioritera att planerad och spontan undervisning sker även utomhus "Det vi gör ute kommer vi att göra inne", och tvärt om.
- Fortsätta att NPF säkra förskolans miljöer under handledning av specialpedagog.
- Hålla tidigare insatser levande: Tydliggörande pedagogik, TMO (Traumamedveten omsorg) med flera Sker kontinuerligt i våra olika forum för reflektion och kollegialt lärande.
- Kommungemensam föreläsning av Katina Vikingsen 230915.
- Kollegialt lärande genom bland annat litteraturstudier: Vikingsen (2020) *Rum för lärande* samt Axelsson (2023) *Riskfylld lek och utmanande undervisning*. Sker i samband med APT:er och pedagogiska caféer.
- Förskolan Östansjö deltar i Läsluftet, modulen Natur, teknik och språkutveckling.

Under läsåret 23/24 har det framkommit i avdelningarnas fördjupningar att ett rikt och mångsidigt material såsom loose parts, okodat material samt mer kodat/kompletterande material ökat och funnits tillgängligt för barnen så att de erbjuds möjlighet till att uttrycka sig genom de hundra språken. Okodat material, eller loose parts som det också kallas, är material som inte har en given funktion utan som kan användas och kombineras på många olika sätt. Pedagogerna strävar efter ett förhållningssätt där barnen ska ges möjlighet att kunna utforska och experimentera fritt med materialet utan att det följer en given instruktion. Material exponeras på ett sådant sätt att det ska bli tydligt för barnen, och lätt att hålla ordning. Uttrycket att saker "bor" på en viss plats används ofta. På detta sätt har barnens kreativitet stimulerats, synliggjorts och utvecklat deras problemlösningsförmåga.

Böcker, digitala verktyg, skapande material, spel och pussel finns tillgängligt som pedagogiska verktyg för att berika undervisningen och förstärka upplevelserna i barnens lek.

Gränserna mellan ute och inne upplevs ha blivit mindre, upplevda hinder har minskat

och pedagogerna tar i större utsträckning in loose parts såsom is, snö och skogsmaterial inomhus, och på motsvarande sätt plockar pedagogerna ut färg, digitala verktyg med mera utomhus.

Förskolorna fokuserar på att synliggöra aktuella teman i verksamheterna för att engagera barnen och väcka nyfikenhet. Pedagogerna utformar lek- och lärmiljöer omsorgsfullt och med stor medvetenhet för att stödja barns utveckling och lärande, och barnen tas aktivt med i denna skapandeprocess.

Pedagogerna uppmuntrar barnen att samspela med varandra, men är samtidigt medvetna om vikten av att barnen även behöver samspela med pedagoger för att få stöd i exempelvis lekregler och turtagning.

Genomgående i samtliga fördjupningar synliggörs det att barnen får möjligheter till inflytande över sin tid och sitt liv på förskolan och att det hela tiden bedrivs en omsorgsfull undervisning. Nästintill alla avdelningar vill fortsätta utveckla undervisningen utomhus ännu mer, med bland annat att fånga barnens nyfikenhet och fokus till planerade undervisningssituationer utomhus, då dessa upplevs som svårare och mer utmanande för pedagogerna jämfört med samma situationer inomhus.

Utvecklingsområde pedagogisk dokumentation

Mål: Utveckla den pedagogiska dokumentationen i relation till tydliga miljöer.

Kriterier som visar att vi rör oss mot målet:

- Barnens delaktighet i dokumentationen synliggörs i de veckovisa reflektionerna.
- De veckovisa reflektionerna har ett ökat fokus på "Varför blev det som det blev när vi gjorde som vi gjorde"?
- Pedagogerna använder i högre grad foto eller film att utgå ifrån vid de veckovisa reflektionerna.

Aktiviteter och insatser:

- Processledarna leder arbetet med att utveckla den pedagogiska dokumentationen och det vetenskapliga förhållningssättet. På sikt implementera aktionsforskning som en väg att förbättra praktiken.
- Skapa bättre förutsättningar för processledarna att kunna leda processerna på respektive förskola och vara med på avdelningarnas reflektioner.
- Processledarna läser och bearbetar Rönnerman et al., (2018) *Att leda från mitten*.
- Under höstterminen läser processledarna Lund (2022) *Reflektion som motor i förskolans arbete*. Sedan läses och bearbetas den tillsammans med arbetslagen under vårterminen 2024.

Under vårterminen 2024 har en avdelning på en av förskolorna bedrivit aktionsforskning för att utveckla sitt arbete. Utgångspunkten var att undersöka hur barnen utvecklade sin matematiska förmåga samt hur de kunde stärka barns samspel. Pedagogerna har iscensatt olika aktioner för att utforska detta, bland annat genom att använda sig av Kleins fem kriterier om samspel som analysverktyg. De har observerat varandras aktioner och samspelsmönster, både genom direkta observationer och

videoinspelningar.

De veckovisa reflektionerna har fungerat som en ansats för att reflektera och analysera det egna arbetet. Genom att diskutera varandras insikter och erfarenheter har pedagogerna kunnat identifiera framgångsfaktorer och utmaningar, vilket lett till justeringar och nya prövningar i de fortsatta aktionerna. Processen har gett pedagogerna värdefulla lärdomar för att stärka barnens förmågor, samt skapa en ännu mer lärande miljö.

Möjligheten för processledarna att kunna vara med på alla avdelningsreflektioner ser olika ut i området. Detta beror på att det personalmässigt är svårt att räkna till när avdelningarna samarbetar vid reflektionstid. Den "ständiga vikarien" i Östansjö har möjliggjort att Östansjös processledare vid behov lättare kunnat delta på avdelningarnas reflektioner, vilket varit uppskattat.

Processledaren på respektive förskola läser avdelningarnas veckoreflektioner och ger respons på dessa genom att ställa nyfikna frågor. Rektor följer på samma sätt upp varje avdelnings fördjupning fyra gånger/år. Rektor och processledare visar och känner tillit till varje arbetslag men vill samtidigt vara med i analys- och reflektionsprocessen, både av intresse och utifrån ett ledarskapsperspektiv. Det är märkbart både i dokument (text, bild, film), förskolornas miljöer samt i samtal med pedagoger och barn att kriterierna som visar att vi rör oss mot målen uppfylls.

Boken *Reflektion som motor* har funnits med som en bok att bläddra i, men har inte bearbetats aktivt och strukturerat. Olika avdelningar har använt den olika mycket. Boken *Att leda från mitten* har bearbetats grundligt och gett avtryck i processledarnas förhållningssätt och syn på sitt uppdrag.

Utvecklingsområde vikarier

Mål: Förbättra arbetssätt, rutiner och förhållningssätt kring vikarieanskaffning

Kriterier som visar att vi rör oss mot målet:

- Vikarier uttrycker att de trivs och vill komma tillbaka.
- Arbetet med vikariebokning påverkar inte undervisningens kvalitet eller pedagogernas arbetsglädje.
- Större kontinuitet och färre olika vikarier.

Aktiviteter och insatser:

- Pedagoger är goda förebilder och tar väl hand om vikarier.
- Tydliggöra rutiner och arbetsuppgifter för vikarier.
- Verka för att varje förskola har tid avsatt för vikariebokning.
- Anställa lite utöver tilldelad grundbemanning för att möjliggöra att förskolan får en "fast" vikarie och samtidigt minska behovet av korttidsvikarier. Gör i första hand i Östansjö.

Under hela läsåret 23/24 har förskolan Östansjö haft en s.k. fast vikarie, och från vårterminen gäller detta även förskolan Sagbacken. På varje förskola finns en utsedd person som har ansvar för att placera den fasta vikarien eller timvikarier där de för dagen bäst behövs. I utvecklingssamtal och andra samtal framkommer att detta har

lett till mindre stress. Pedagogerna känner förtroende för den kollega som har ansvaret samtidigt som man hjälps åt och visar på stor flexibilitet och lösningsfokus. I statistiken kan vi se att antalet olika vikarier som arbetar på förskolan har sjunkit markant framför allt i Östansjö. Vårdnadshavare och pedagoger uttrycker att de ser en stor skillnad sedan "fast vikarie" infördes; kända vikarier innebär trygghet och stabilitet för så väl vårdnadshavare, pedagoger som barn. Planerad och spontan undervisning, omsorg och rutiner kan fortgå med hög kvalitet även om ordinarie personal inte är på plats. De vikarier vi har känner tillhörighet och att de ingår i ett arbetslag, vilket gör att de trivs och vill fortsätta arbeta på våra förskolor.

Utvecklingsområde Förskola-Hem

Mål: Arbetslaget ska ta ansvar för att utveckla en tillitsfull relation mellan förskolan och hemmen (Lpfö 2018, s.17)

Kriterier som visar att vi rör oss mot målet:

- En högre andel av vårdnadshavarna svarar "stämmer helt och fullt" på enkätfrågorna om bemötande.
- Fortsatt hög närvaro vid våra olika föräldramöten.
- Fortsatt hög svarsfrekvens på enkäter.

Aktiviteter och insatser:

- Hålla tidigare insatser levande: Tydliggörande pedagogik, TMO med flera Sker kontinuerligt i våra olika forum för reflektion och kollegialt lärande.
- Utveckla vårt sätt att kommunicera på många olika sätt och via olika kanaler och forum. Sker kontinuerligt.
- På olika sätt förbereda och informera vårdnadshavarna inför enkäter samt påtala att svaren är viktiga för oss.
- Utveckla våra föräldramöten genom större variation och teman. HT -23.
- Utveckla vår introduktion av nya barn och familjer. En arbetsgrupp med representanter från varje förskola jobbar vidare med detta under läsåret.
- Litteratur: Drugli et al., (2022) *Introduktion och föräldrasamarbete*.

Kommunikation med vårdnadshavare sker främst i det dagliga mötet, men också genom informationstavlor, utvecklingssamtal samt andra möten. Pedagogerna använder sig även av digitala plattformar som till exempel Instagram, sms, informationsbrev och mejl för att nå ut till vårdnadshavare. Ibland kompletteras dessa med information i pappersform. Rektor skickar brev till samtliga vårdnadshavare två gånger per termin samt vid behov. Trots många kommunikationsvägar finns en viss frustration från både pedagoger och vårdnadshavare när kommunikationen haltar. Det kan vara digitala problem, för mycket eller för lite information, samma information som kommer från flera källor (till exempel inför planering av sommaren) med mera. Höstens föräldramöten var välbesökta på samtliga förskolor, cirka 70 procent av alla familjer var representerade. Flera av de vårdnadshavare som inte kunde delta hade meddelat det och gett en anledning till varför de inte kunde komma. De vårdnadshavare som besökte föräldramötet var engagerade och pedagogerna upplevde det som en positiv stämning mellan vårdnadshavarna samt mellan vårdnadshavare och personal. Några av vårdnadshavarnas kommentarer efter

föräldramötet: *“Roligt att få vara i mindre grupper där vi fick chans att träffa andra föräldrar än de vi kanske oftast träffar. Kul att få gå runt till olika delar av förskolan och på så sätt se mer än vi annars gör. Bra att varva lyssnande, samtal och praktiskt arbete. Ett roligt upplägg helt enkelt.” “Gården är så fin.” “Vilket bra resultat på enkäten, det måste ni vara nöjda över.” “Det är så mysigt här.”*

I området finns en arbetsgrupp som består av rektor samt representanter från varje förskola. Syftet med gruppen har varit att utveckla förskolornas introduktioner av nya barn och familjer så att de blir likvärdiga och vilar på vetenskaplig grund. Arbetsgruppen har tagit fram en gemensam handlingsplan och annat material att använda vid introduktion av nya barn och familjer.

3.2 Enkätresultat förskola

Mätetal	BINs mål	Källa	Resultat		
			2024	2023	2022
Andelen vårdnadshavare som känner sig nöjda med bemötandet i förskolan.	<i>Ska årligen öka</i>	Förvaltningsgemensam vårdnadshavarenkät, fråga nr 13	SB 100% TB 97,4% Ö 92,31%	SB 100% TB 100% Ö 93,61%	SB 100% TB 100% Ö 99,19%
Andelen vårdnadshavare som anser att deras barn känner sig tryggt i barngruppen på förskolan.	<i>Ska årligen öka</i>	Förvaltningsgemensam vårdnadshavarenkät, fråga nr 1	SB 97,36% TB 97,43% Ö 92,31%	SB 100% TB 100% Ö 97,87%	SB 100% TB 100% Ö 88,46%
Andelen vårdnadshavare som upplever att förskolans ordinarie öppettider fungerar för sin familj.	<i>Ska årligen öka</i>	Förvaltningsgemensam vårdnadshavarenkät, fråga nr 14	SB 94,74% TB 100% Ö 89,74%	SB 97,22% TB 96,56% Ö 93,62%	SB 96% TB 68,19% Ö 100%

Enkät från vårdnadshavare:

Positivt är att andelen vårdnadshavare som känner sig nöjda med bemötandet, som anser att deras barn är tryggt i gruppen och att de själva känner sig trygga när deras barn är i förskolan ligger på 100 procent, eller näst intill 100 procent på alla tre förskolorna. Resultatet har sjunkit marginellt jämfört med 2023 vilket antas kan bero på några enskilda händelser. Detta antagande styrks av att vi haft ett något ökat antal anmälningar om misstänkt kränkning.

Vid höstens föräldramöten fick vårdnadshavarna ta del av enkätsvaren från 2023 och fick veta att dessa är viktiga, och att svaren är en bidragande orsak till att samarbetet förskola-hem blivit ett prioriterat mål även detta läsår. Årets enkät sammanföll i tid med att annan information gick ut, till exempel om sommaren. Detta gjorde att flera vårdnadshavare kände sig dränkta i information, och pedagogerna fick påminna flera gånger för att få in svar.

Kommunövergripande personalenkät

I en jämförelse med den enkät som vårdnadshavarna har besvarat framkommer att även personalen upplever att barnen är trygga i våra förskolor. Näst intill 100 procent av pedagogerna svarar att de arbetar för goda relationer med vårdnadshavarna.

3.3 Undervisningens kvalitet

Förskolornas medvetna och föränderliga miljöer skapar sammanhang som blir anpassade efter barnens och verksamheternas teman, behov och intressen. Genom denna medvetenhet om hur miljön påverkar barns lärande visas det också en stor tillit till barnens egna förmågor, där pedagogerna tror på barns förmåga att själva vara aktiva deltagare i sitt eget lärande. Dokumentationsverktyg såsom bilder och film är viktiga för att fånga ögonblick av lärande och kreativitet hos barnen. Dessa visuella dokumentationsverktyg gör det möjligt att skapa en riklig och levande bild av barnens utveckling och aktiviteter. När barnen ser sig själva på bild eller film kan det också vara en värdefull erfarenhet som bidrar till deras självkännet och självförtroende.

På förskolorna ges barnen möjlighet att utforska en mängd olika material och lekmöjligheter för att främja kreativitet, motoriska färdigheter och samarbetsförmågor. Genom tillgång till sand, vatten, cyklar, kärror, kätthästar, gungor, stafflier, färg och loose parts ges barnen en mångfald av möjligheter att utforska och skapa. Genom att erbjuda en variationsrik miljö både ute- och inomhus och med olika material och lekredskap stimulerar förskolorna barnens kreativitet och lärande på ett meningsfullt och roligt sätt. Pedagogerna integrerar även digitala verktyg för att ge barnen ytterligare möjligheter att ta till sig teman på aktiva sätt och berikar deras lärandeupplevelser.

Pedagogerna använder sig av ett tematiskt arbetssätt och tydliggörande pedagogik för att göra undervisningens innehåll samt rutiner och förväntningar tydliga och meningsfulla för barnen. Genom att även dela barnen i mindre grupper kan undervisningen anpassas för att möta barnens individuella behov och intressen.

Flera arbetslag beskriver i sina reflektioner och fördjupningar hur de upplevelser barnen får via böcker, högläsning och teater ger möjligheter att diskutera handlingar, känslor, karaktärer och teman. Barnen introduceras även till olika kulturella perspektiv vilket ytterligare berikar deras förståelse av innehållet samt deras förmåga att utveckla kritiskt tänkande.

Pedagogerna strävar efter att barnets behov styr hur flickor och pojkar bemöts och hur deras behov tillgodoses. Detta synliggörs, följs och dokumenteras främst i varje avdelnings plan för lika rättigheter och möjligheter. Det är avgörande att uppmärksamma att varje barn är unikt och att kön inte ska vara avgörande för hur barn bemöts. Istället fokuserar pedagogerna på att skapa en trygg och inkluderande miljö där barnets individuella behov prioriteras. Detta innebär att pedagogerna tar hänsyn till barnets personlighet, känslomässiga behov och intressen oavsett kön. Att främja en mångfald av bemötande och tillvägagångsätt bidrar till att varje barn får möjligheten att utvecklas och trivas på bästa sätt.

På förskolan Östansjö har läsluftets modul om teknik och naturvetenskap integrerats i undervisningen. Barnen har fått utforska fysikaliska processer och pedagogerna har uppmuntrat barnens nyfikenhet för vetenskapliga fenomen. Genom att använda lekfulla och utforskande metoder har barnen introducerats till olika tekniska och naturvetenskapliga idéer.

På förskolan Sagbacken är teaterkulturen av tradition väldigt stark. Valet att lämna kvar rekvisita för att inbjuda till lek, och återberättande har visat sig lyckat.

Pedagogerna har lagt stor vikt vid att rekvisitan är lätt att ta fram och inbjuder till lek (annars hade man inte hunnit att genomföra flera teatrar inom några veckor). Inga dyra svåra kulisser, utan barnen kan plocka som de vill och använda materialet i leken. Barnen har varit med och skapat rekvisita och kulisser vilket får dem att känna igen sig och känna sig delaktiga: "där är min räv" och "du och jag gjorde blommor till tjärnen". Genom temat jobbar barn och pedagoger för att skapa gemensamma upplevelser för att gynna en bra social lekmiljö.

I boken *Undervisa utomhus* skriver författaren "Genom att fokusera på undervisning, lek, relationer och samarbete skapar vi ett socialt, emotionellt och kognitivt klimat i barngruppen" (Karlström, 2023, s.76). Här har vi ett bra exempel på hur allt hänger ihop: inne, ute, undervisning, lek, skapande, olika uttrycksformer, vila och aktivitet, stora och små sammanhang – och att ta tillvara på och värdesätta hela dagen.

3.4 Personalens arbetsmiljö

Under våren 2024 genomförde Hallsbergs kommun en medarbetarenkät. Enkätens s.k. HME-frågor mäter hållbart medarbetarengagemang och innehåller svar på frågor om medarbetarnas engagemang i verksamheten, chefens förmåga att tillvarata och öka engagemanget samt styrningen av organisationen som helhet. På en skala 0-5 är snittresultatet för Sagobacken 4,56 Tallbacken 4,62 och Östansjö 4,56.

Varje år följs det systematiska arbetsmiljöarbetet även upp genom en enkät som besvaras av skyddsombud tillsammans med rektor. Där framkommer att sjuktalet på alla tre förskolorna sjunker för andra året i rad:

	2023	2022
Sagobacken	3,99	5,88
Tallbacken	8,6	10,46
Östansjö	8,05	9,55

Området har under läsåret rekryterat flera förskollärare vilket betyder att det i juni månad 2024 inte finns några vakanta tjänster utifrån grundbemanning.

Under hela läsåret 23/24 har förskolan Östansjö haft en så kallad fast vikarie, och från vårterminen gäller detta även förskolan Sagobacken. Som beskrivs i avsnitt 3.1 resultat, utvecklingsområde vikarier, så har detta lett till minskad stress hos pedagogerna och en högre kvalitet på undervisning och omsorg.

På arbetsplatsträffar, kompetensutvecklingsdagar och pedagogiska caféer finns tid avsatt för det kollegiala lärandet. Förskolan Östansjö har deltagit i Läslyftet via Skolverket, modul Natur, teknik och språkutveckling. Ett verktyg som hjälpt verksamheten att utvecklas både vad gäller undervisningens kvalitet, men även pedagogers upplevelse av trivsel och möjlighet till eget lärande och utveckling. Samtliga förskolor har under läsåret arbetat olika mycket och på olika sätt med boken "Riskfylld lek och utmanande undervisning" av Suzanne Axelsson. I början av läsåret arbetade vi även med böckerna "Pedagogisk miljö i tanke och handling" av Linda Linder samt "Rum för lärande" skriven av Katinka Vikingsen. Den kompetensutveckling som skett genom litteratur har varit givande och lett till förändrat tänkande och delvis förändrade arbetssätt. Dock anser flera av pedagogerna att det varit lite för mycket att jobba med flera böcker samtidigt och att det gått lite för fort, vilket gjort att man inte kunnat djupdyka, reflektera, analysera och omsätta i praktiken på det sätt man önskat.

På en kompetensutvecklingsdag under höstterminen 2023 bjöd Hallsbergs kommun in Katinka Vikingsen som föreläste om utomhusmiljön samt gav pedagogerna verktyg för att verkställa en inbjudande och lustfylld gård.

Pedagogiskt Café under vårterminen hade fokus på utelek, vilket innebar diskussioner om vad lek är samt dess betydelse, hur pedagoger leker med barnen utomhus, vilka risker och hinder som finns. Pedagogerna har även fått kompetensutveckling inom brandskydd och HLR (Hjärt- och lungräddning).

Det finns flera forum där pedagogerna ges möjlighet till att träffas och utbyta kunskap och erfarenhet, exempelvis gruppen TMO-ambassadörer, processledare, deltagande i RUC:s olika seminarier, nyexaminerade förskollärare träffar sin mentor, samt olika studiebesök som till exempel skapa med lera, torget på förskolan Kompassen, digital Ateljé i Kumla. Sammantaget märks att det finns en stark lärande- och utvecklingskultur på dessa tre förskolor där pedagoger och ledning tar gemensamt ansvar och på olika sätt möjliggör för varandra att ta till sig olika former av kompetensutveckling och kollegialt lärande, allt i enlighet med mottot "Det är viktigt för mig att det går bra för dig".

Ett exempel på hur pedagogerna visar nyfikenhet och söker nya kunskaper och möjligheter som ligger lite utanför boxen är Tallbacken. Där pågår en förändringsprocess där man på olika sätt vill förbättra, förfina och utveckla både miljöer och arbetssätt. Som ett led i detta sökte och fick pedagogerna ett stipendium som används till kompetensutveckling och att besöka "Trollet-dagarna" i Kalmar. Pedagogerna har även fått inspiration och kunskap från podden *Förskolepodden: Vi pratar förskola, avsnitt 15 "Förskolan Trollet i Kalmar"*, samt kontakt med kollegor på förskolor i och utanför Hallsbergs kommun, och genom att läsa mycket litteratur.

Under läsåret har området stött på några utmaningar på grund av väder, smitta samt underhållsbehov av lokaler. Sådant som vi inte kunnat påverka. Östansjö drabbades av en översvämning som bidrog till att skolans lokaler blev förstörda samt att en entré till en avdelning stängdes av under en tid. Ett magsjukesbrott krävde att förskolan Östansjö fick stängas helt under en dag och verksamheten flyttades till Sagobacken och Tallbacken nästkommande dag. Under några vinterdagar drabbades förskolan Tallbacken av en enorm kyla i sina lokaler, vilket bidrog till att verksamheten flyttades till Fredriksbergsskolan. På förskolan Sagobacken regnade det in i lokalerna på grund av en läcka i taket, vilket åtgärdades snabbt. Det finns ett gott samarbete och en förståelse i området för att oförutsedda saker kan hända. Det märks att det finns ett stort ansvarstagande och flexibilitet hos samtliga pedagoger och en vilja och förmåga att hitta och vara en del av lösningen, vilket i sin tur leder till en positiv vi-känsla och ett gott arbetsklimat.

4 Identifiera och precisera problem kopplade till måluppfyllelse

4.1 Identifiera och precisera problem kopplade till förskolans förmåga att nå läroplanens mål

1. Vi har inte nått så långt som vi velat med att utveckla omsorg och undervisning utomhus
2. Vi behöver fortsätta att på ett tydligare sätt säkerställa att det vardagliga pedagogiska arbetet vilar på vetenskaplig grund
3. Behovet att utveckla samarbetet förskola – hem kvarstår
4. Arbetet med normer och värden behöver förtydligas

5 Analys av orsaker till varje prioriterat problem

1. Vi har inte nått så långt som vi velat med att utveckla omsorg och undervisning utomhus

Utmaningarna att åstadkomma samma kvalitet och variation på undervisning och undervisningsmiljö utomhus som inomhus kvarstår. Identifierade problem handlar om att material lätt går sönder och försvinner, det saknas möjligheter till förvaring, det sker skadegörelse på gårdarna under kvällar och helger och pedagoger upplever att det finns många regler och förbud som blir hindrande i den verksamhet och utbildning man vill bedriva. Det sker också fler tillbud och olycksfall utomhus än inomhus.

Pedagogerna är väl medvetna om att det i grund och botten är pedagogernas förhållningssätt som är avgörande för hur verksamhet och undervisning bedrivs. I fördjupningar och reflektioner beskrivs hur det varit både roligt, meningsfullt och utvecklande att arbeta med utomhusmiljön ur både fysisk och pedagogisk synvinkel. Undervisningens olika teman har varit synliga ute såväl som inne, likväl bjuder fortfarande utomhusmiljön oss pedagoger på utmaningar och utvecklingspotential. Vi frågar oss vad som händer med barnen och de vuxna när vi kliver ut genom dörren? Vi tror att utmaningarna delvis kan bero på att det blir en "krock" mellan rörelsebehov (som är lätt att tillfredsställa utomhus), spontana och planerade aktiviteter, och behov av vila och avkoppling. Det går inte heller att bortse från det faktum att utomhusmiljön är full av intryck som kan vara både stimulerande och tröttande på samma gång; väder och vind, fordon som passerar, barn och vuxna från andra avdelningar och så vidare.

Detta tillsammans med den forskning som visar att alla människor mår bra av att vara ute i friska luften, att rörelse och motion behövs för allas välmående, och att många barn rör sig alldeles för lite gör att vi behöver fortsätta lägga ännu mer kraft och energi på att synliggöra lärandet och omsorgen utomhus.

2. Vi behöver på ett tydligare sätt säkerställa att det vardagliga pedagogiska arbetet vilar på vetenskaplig grund

Förskolorna har ett väl fungerande systematiskt kvalitetsarbete där pedagogerna på avdelningarna planerar sin undervisning veckovis samt fördjupar sig fyra gånger om året i prioriterade mål, men vi söker ändå ett ännu mer förankrat förhållningssätt som styr och vägleder pedagogerna att själva studera sin praktik. Detta tror vi kommer hjälpa organisationen att ännu tydligare kunna grunda sin undervisning på vetenskaplig grund. Att förankra sin undervisning och sitt förhållningssätt på vetenskaplig grund skapar också indikatorer som möjliggör att få märkbara och mätbara resultat i den fortsatta kvalitetsmätningen.

Som ett första steg behöver pedagogerna utgå ännu mer från barnens egna tankar i de veckovisa reflektionerna och fördjupningarna (pedagogisk dokumentation). Många avdelningar skriver och berättar mycket vilket är intressant på många sätt, men för att göra en vetenskaplig undersökning räcker det att utgå från en eller två frågeställningar. Processledare och rektor stöttar arbetslagen i att det är reflektionerna och diskussionerna i sig som är det viktiga och inte hur det står skrivet eller formuleras. Å andra sidan kan övriga pedagoger få möjlighet att bli inspirerade och se med andra ögon om avdelningarna läser varandras utförliga reflektioner och fördjupningar. Berättelserna blir levande när de delas mellan kollegor, vilket kan leda till ökat kunnande och inspiration.

Under läsåret 23/24 har processledarna arbetat med hur vi dokumenterar, följer upp samt reflekterar kring den pedagogiska dokumentationen. Gruppen har bland annat börjat att sätta sig in i Skolverkets självvärderingsmaterial (Skolverket 2024) samt läst boken *Reflektion som motor i förskolan arbete* (2022). Förutom gruppen processledare har flera förskollärare under året bidragit med förslag och konkreta verktyg som syftar till att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet. Att många är aktiva och intresserade är en styrka, och visar på att det finns bredd, stort kunnande och vilja till utveckling bland pedagogerna.

I Lpfö18 (Skolverket, 2018) skrivs det att syftet med uppföljning och utvärdering är att synliggöra hur förskolans kvalitet kan utvecklas vidare. Det ledningsgruppen identifierat som utvecklingsområde för samtliga förskolor, och där vi kan göra bra till bättre, är att bland annat hitta tydligare verktyg, analysmetoder samt kollegiala sammanhang för att stötta pedagogerna att basera sin undervisning på vetenskaplig grund, i syfte att undvika personliga antaganden om sin pedagogiska undervisning. Det vi ser att pedagogerna behöver för att kunna vila på vetenskaplig grund är en tydlig, strukturerad metod för att granska sin egen verksamhet, samt förutsättningar och forum för att kunna reflektera och sprida sin kunskap vidare.

3. Behovet att utveckla samarbetet förskola – hem kvarstår

Lsåret 22/23 samt 23/24 har samarbetet förskola - hem varit ett prioriterat område. Pedagogerna har lagt ner mycket arbete på att samarbete ska ske mellan förskola och hem. Som beskrivits tidigare har vi bland annat gjort följande insatser: Vi har haft en arbetsgrupp som fokuserat på introduktion, vi har haft fasta och/eller kända vikarier, vi har haft uppskattade och välbesökta föräldramöten. Därav hade vi höga förväntningar på vårdnadshavarenkäten och anser att insatserna borde spegla resultatet. Tyvärr kan vi se att vi ändå inte riktigt uppnår bildningsnämndens mål att de positiva svaren årligen ska öka, se 3.2. Vi är överlag nöjda med resultaten på enkäten, men vi strävar fortfarande efter att ha en större procent "stämmer helt och hållet" än "stämmer delvis". Bra kan bli bättre! Samtidigt kan det fastställas att klagomål från vårdnadshavare är minimala på hela området.

Vi strävar alltid efter en god kommunikation då det är avgörande i mötet med barnen och deras vårdnadshavare. Vidare strävar vi alltid efter en transparent och lättillgänglig kommunikation, för att skapa trygghet och tillgänglighet för vårdnadshavarna. Trots denna strävan upplever vi ibland att kommunikationen kan brista och detta kan bero på en mängd olika faktorer, som tekniska utmaningar, svåröverskådlig information eller helt enkelt en tidsbrist i en hektisk vardag. En ömsesidig feedback från vårdnadshavare är därför avgörande för att vi ska kunna identifiera och åtgärda eventuella brister i vår kommunikation på ett effektivt sätt. Vi testar därför olika digitala lösningar, ser över informationsstrukturer för att även intryckssanera för vårdnadshavarna och avsätter tid för personliga möten när det krävs vilket i förlängningen ger de bästa förutsättningarna för barnens utveckling.

4. Arbetet med normer och värden behöver förtydligas

Genom observationer och reflektioner framkommer att det finns ett större behov av att arbeta med normer och värden och den sociala utvecklingen, parallellt med att vi behöver fortsätta utveckla undervisningen och miljöerna utomhus. Ambitionen finns att arbeta på ett tydligare sätt med mindre barngrupper där barnen får möjlighet att

samspele med olika barn, och att träna på de sociala koderna och reglerna.

Pedagogernas roll är viktig och medvetenheten om detta går att finna i fördjupningarna. Att vara med och vara kvar i barnens lek, ha tydliga roller och uppgifter, kontinuitet och närvaro gynnar undervisning och omsorg – men påverkar också negativt om det motsatta råder.

I planen för lika rättigheter och möjligheter kan man följa hur varje avdelning arbetar systematiskt med normer och värden. Processledarna har genom att ställa frågor i samtliga arbetslag identifierat behov och önskemål att på ett tydligare sätt följa upp och synliggöra dessa läroplans mål även i det övriga systematiska kvalitetsarbetet. I förskolornas fördjupningar framkommer i varierad grad hur man arbetar just med normer och värden. Detta syns då framför allt i hur pedagogerna beskriver hur de använder det tematiska arbetssättet för att bearbeta frågor som rör till exempel samspel och relationer.

Enskilda händelser på förskolorna har fått till följd att pedagogerna varit snabba i att fånga upp händelser och behov i barngruppen, informera och involvera vårdnadshavarna samt anpassa tema, undervisning och bemötande. Specialpedagog och rektor finns i ett nära samarbete, handlingsplaner skrivs och på det hela taget finns ett gediget arbete kring normer och värden, "det sitter i ryggmärgen". Problemet blir att det inte följs och synliggörs i den grad som pedagogerna önskar, vilket i sin tur kan försvåra möjligheterna att arbeta förebyggande och främjande. Ett annat problem som visat sig är att det ibland uppstår kommunikationsmissar om inte alla pedagoger tagit del av de handlingsplaner som skrivs eller anammat sätt att bemöta barnen. Detta kan leda till att barnen och även vårdnadshavarna upplever att de inte känner sig trygga eller får ett bra bemötande samt att överenskommelser missas. I förlängningen kan det även innebära en större arbetsbelastning för ordinarie personal och en sämre kvalitet på undervisning och omsorg.

Med goda erfarenheter från läsåret 23/24 kommer vi från och med höstterminen 2024 att ha en fast vikarie på alla tre förskolorna, vilket ökar möjligheterna för att kunna arbeta nära barnen, med större kontinuitet och högre kvalitet.

6 Identifierade utvecklingsområden och planerade insatser

Identifierat utvecklingsområde: Vi har inte nått så långt som vi velat med att utveckla omsorg och undervisning utomhus samt att arbetet med normer och värden behöver förtydligas.

Mål: Arbetslaget ska verka för en god och tillgänglig miljö för omsorg, lek, rörelse, utveckling och lärande (Lpfö 2018 s.15)

Kriterier som visar att vi rör oss mot målet:

- Aktuellt tema eller projekt syns och genomsyrar hela avdelningens/förskolans inne- och utemiljö.
- Barnen har tillgång till ett rikt och mångsidigt material inomhus såväl som utomhus och som uppmuntrar till att kommunicera via "de hundra språken".
- Specialpedagogernas mätverktyg för olika tydliggörande metoder visar på en hög användning av till exempel TAKK och bildstöd.
- Antalet rapporterade tillbud och olycksfall sjunker jämfört med tidigare år.

Aktiviteter och insatser:

- Hålla tidigare insatser levande: Tydliggörande pedagogik, TMO med flera
- Förbättra miljön och tydligheten i förskolornas inom- och utomhusmiljöer, med fokus utomhus. Vad ger gården för första intryck?
- "Leka fram", det vill säga skapa blickfång som lockar och bjuder in till lek.
- Prioritera att planerad och spontan undervisning sker även utomhus "Det vi gör ute kommer vi att göra inne", och tvärt om.
- Värdesätta hela dagen
- Fortsätta att NPF säkra förskolans miljöer under handledning av specialpedagog.
- Arbeta mer aktivt med Planen för lika rättigheter och möjligheter
- Alla tre förskolorna deltar i Skolverkets kompetensutvecklingsinsats SFL: Specialpedagogik för lärande, modulen Tillgänglig förskola (Skolverket, 2024).
- SISU/Generation PEP Föreläsning 240912

Identifierat utvecklingsområde: Vi behöver på ett tydligare sätt säkerställa att det vardagliga pedagogiska arbetet vilar på vetenskaplig grund.

Mål: Utveckla våra metoder för att säkerställa ett vetenskapligt förhållningssätt

Kriterier som visar att vi rör oss mot målet:

- Barnens delaktighet i dokumentationen synliggörs i de veckovisa reflektionerna samt på avdelningarnas reflektionsväggar.
- De veckovisa reflektionerna har ett ökat fokus på "Varför blev det som det blev när vi gjorde som vi gjorde"?
- Pedagogerna använder i högre grad foto eller film att utgå ifrån vid de veckovisa reflektionerna.

Aktiviteter och insatser:

- Specialpedagog och processledarna leder arbetet med att utveckla det

vetenskapliga förhållnings sättet.

- Alla tre förskolorna deltar i Skolverkets kompetensutvecklingsinsats SFL: Specialpedagogik för lärande, modulen Tillgänglig förskola
- Implementera aktionsforskning som en väg att förbättra praktiken.
- Skapa bättre förutsättningar för processledarna att kunna leda processerna på respektive förskola och vara med på avdelningarnas reflektioner.
- "Det hållbara arbetslaget" Föreläsning med Camilla Vahlberg 240822
- Litteraturstudier: Processledarna läser och bearbetar *Att leda från mitten* (2018) samt *Att vara ledare i förskolan* (2024). Processledarna leder arbetet med att i arbetslagen bearbeta böckerna *Reflektion som motor i förskolans arbete* (2022) samt *De yngsta barnens egen läroplan* (2020). Rektor leder arbetet med att i olika forum bearbeta boken *Det hållbara arbetslaget* (2023)

Identifierat utvecklingsområde: Behovet att utveckla samarbetet förskola – hem kvarstår

Mål: Arbetslaget ska ta ansvar för att utveckla en tillitsfull relation mellan förskolan och hemmen (Lpfö 2018, s.17)

Kriterier som visar att vi rör oss mot målet:

- En högre andel av vårdnadshavarna svarar "stämmer helt och fullt" på enkätfrågorna om trygghet och bemötande.
- Fortsatt hög närvaro vid våra olika föräldramöten.
- Fortsatt hög svarsfrekvens på enkäter.

Aktiviteter och insatser:

- Hålla tidigare insatser levande: Tydliggörande pedagogik, TMO med flera
- Utveckla vårt sätt att kommunicera på många olika sätt och via olika kanaler och forum.
- Bjuda in till olika former av öppet hus, till exempel bokcafé, film- och bildvisning
- På olika sätt förbereda och informera vårdnadshavarna inför enkäter samt påtala att svaren är viktiga för oss.
- Försöka se till att enkäterna inte sammanfaller i tid med mycket annan information (till exempel sommarledighet).
- Utveckla våra föräldramöten genom större variation och teman.
- Bjuda in socialtjänst, familjeteam och specialpedagog till höstens föräldramöten

Uppföljning av samtliga utvecklingsområden:

Sker kontinuerligt genom vårt systematiska kvalitetsarbete. Tid finns avsatt i samband med kompetensutvecklingsdagar, arbetsplatsträffar och varje avdelningsveckoreflektion:

- Pedagogisk dokumentation
- Jämförelse genom fotodokumentation "före och efter"

- Veckovisa reflektioner
- Fördjupningar
- Lotusdiagram och/eller cirkelmodellen som komplement för att säkerställa att vi genom teman och projekt arbetar med läroplanens alla mål.
- Utvecklingssamtal
- Medarbetar- och lönesamtal
- Föräldramöten
- Processledarträffar

Resultat mäts:

- Enkät till vårdnadshavarna våren 2025
- Enkät systematiskt arbetsmiljöarbete
- I samband med årets fyra fördjupningar gör processledare och rektor en sammanfattning av hur pedagogerna ser märkbara och mätbara förändringar i förhållande till målen, samt en analys av resultatet.

Sammanfattning

Allt hänger ihop. Mål och utvecklingsområden, arbetsmiljö och oförutsedda händelser samverkar och påverkar varandra. Därför kommer vi delvis att fortsätta med samma utvecklingsområden och mål som tidigare år. Nytt för läsåret 24/25 är att alla tre förskolorna går in Skolverkets kompetensutvecklingsinsats Specialpedagogik för lärande, SFL. Denna insats kommer att ledas av specialpedagog och vara en insats som syftar till att stärka pedagogernas kompetens och bli som ett paraply som genomsyrar och håller ihop våra tre prioriterade utvecklingsområden.

Vi är i en utvecklingsprocess, och utvecklingsprocesser tar tid. Christian Lundahl, forskare vid Örebro universitet, Niclas Rönström, forskare vid Stockholms universitet samt Jan Håkansson, professor vid Högskolan i Dalarna har alla intresserat sig för hur man organiserar för skolutveckling och vilka olika faktorer som påverkar förskolor och skolors möjligheter att utvecklas. Ledningen har betydelse, men även varje enhets unika förbättringskapacitet. Just förbättringskapaciteten kan enligt Rönström och Håkansson (2021) vara både mål och medel, och de menar vidare att utbildningskvalitet handlar om hur den pedagogiska verksamheten fungerar och samspelar som helhet och är en funktion av utbildningens alla förutsättningar, processer och utfall. Här finns mycket kunskap och stöd att hämta för att tålmodigt och klokt arbeta för en hög kvalitet på omsorg och undervisning, med utgångspunkt i de processer som redan pågår.

7 Bilagor

Den kommungemensamma kvalitetsplanen för förskola och skola kompletteras med ett antal förvaltningsövergripande och verksamhets specifika planer, rutiner, riktlinjer med mera:

- Barn- och elevhälsoplanen
- Handbok för elevhälsan
- Plan mot kränkande behandling, verksamhetsnivå
- IT-plan för bildningsförvaltningens verksamheter i Hallsbergs kommun
- Huvudmannaplan för studie- och yrkesvägledning Hallsbergs kommuns grundskolor
- Riktlinje för att främja skolnärvaro
- Handlingsplan samverkan för barnets bästa, samverkan mellan socialtjänst och förskola/skola
- Rutin för mottagande och fortsatt utbildning för nyanlända och flerspråkiga elever

7.1 Verksamhetens bilagor

1. Årshjul
2. Veckostruktur
3. Veckoreflektion, mall
4. Födjupning, mall
5. Lotusdiagram
6. Cirkelmodellen
7. Plan för arbetet med lika rättigheter och möjligheter, mall
8. Referenslista

Kontinuerligt:
Introduktioner och introduktionssamtal
Reflektioner 1 gång/vecka
Processledarträff varannan vecka
APT 4 ggr/termin
Pedagogiskt cafe 1 - 2 ggr/termin
Facklig samverkan 3 ggr/termin

Vecka 51 - 2
Fördjupning omsorg, utveckling och lärande

Januari
Plan för arbetet med lika rättigheter och lika möjligheter; Delutvärdering Uppdatera egenkontroll

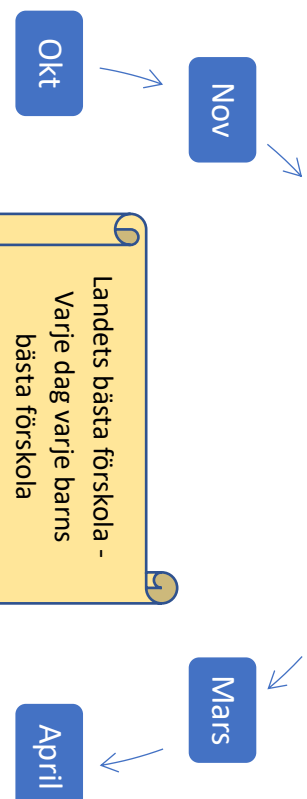
Januari – mars
Lönesamtal
Uppdatera personalpärm
3/2 KUT-dag

December
Jultrevlighet personal

November – februari
Period för utvecklingssamtal

Vecka 15
Fördjupning omsorg, utveckling och lärande

Mars – April
Uppföljning Skyddsron
Sommarplanering börjar
Kommunens enkäter

Oktober - december
Plan för arbetet med lika rättigheter och lika möjligheter; sammanställning och slutsatser
Medarbetarsamtal
Uppdatera Styrpärm
Julplanering
28/10 KUT-dag

Landets bästa förskola -
Varje dag varje barns
bästa förskola

Vecka 21
Fördjupning förskola hem

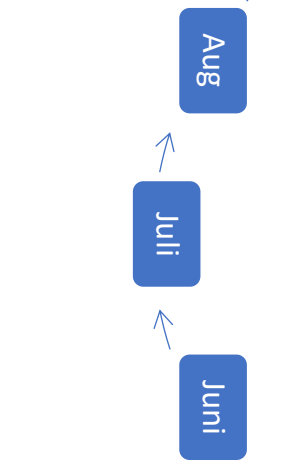
Vecka 42
Fördjupning förskola – hem

Maj
Arbete med Kvalitetsplan
Trivselkväll personal
Överlämnande förskoleklass/fritids

Vecka 41
Föräldramöten

Augusti – oktober

Plan för arbetet med lika rättigheter och lika möjligheter; observationer
12-13/9 KUT-dag

Juni
Plan för arbetet med lika rättigheter och lika möjligheter; uppföljning och utvärdering
Kvalitetsplan klar
13/6 KUT-dag

September
Uppdatera Akutpärm
Brandskyddsvecka
TMO ambassadörer träffas
SAM (Skyddsron d.m.m.)

Veckostruktur

Läsår 24/25

Förskolorna

Sagobacken,

Tallbacken,

Östansjö

Bilaga 2

Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
3 timmar reflektion och pedagogisk utvecklingstid/avdelning, enskilt och gemensamt. I huvudsak på måndagar.	Rektor och specialpedagog är kontinuerligt med i barngruppen.			Processledartid 8 -12 Möte ojämna veckor 8.30 – 11.00
Specialpedagog och rektor deltar på reflektioner, 2-3 ggr/termin				”Husmöte” Forum för korta praktiska frågor
16 – 19 APT och kollegialt lärande Tallbacken (fyra ggr/termin).	16 – 19 APT och kollegialt lärande Östansjö (fyra ggr/termin).	17 – 19 Pedagogiskt cafe (2 ggr/termin)	16 – 19 APT och kollegialt lärande Sagobacken (fyra ggr/termin).	
		Fem KUT-dagar/läsår		
		Gemensam trevlighet en gång/termin		

Reflektion vecka XX

Avdelning:

Närvarande:

Läs information: Fredagsbrev från rektor, minnesanteckningar från processledarträff, föregående veckas reflektion.

Mål: Arbetslaget ska verka för en god och tillgänglig miljö för omsorg, lek, rörelse, utveckling och lärande (Lpfö 2018 s.15)

Kriterier som visar att vi rör oss mot målet: Se kvalitetsplan

Aktiviteter och insatser: Se kvalitetsplan

Reflektion och analys från föregående vecka Vad såg vi i vår barngrupp? Vad hände inom temat/projektet? "Varför blev det som det blev när vi gjorde som vi gjorde?" Pedagogernas förhållningssätt? Utgå från ett eller flera lämpliga dokumentationsverktyg.

Planering av undervisning Vad? Hur? Vart? Vem? När? Syfte? Vilka förmågor och färdigheter vill vi att barnen ska utveckla? Utmanande ord och begrepp?

Plan för arbetet med lika rättigheter och lika möjligheter samt TMO

Övrigt (Arbetsmiljö, kompetensutveckling, vikarier, frågor, information. Ev. misstänkta kränkningar, tillbud etc.)

Fördjupning vecka xx

Prioriterat område: xxx

Mål:

Kriterier som visar att vi rör oss mot målet:

Aktiviteter och insatser:

Resultat

(Beskriv kort hur ni ser märkbara och mätbara resultat i förhållande till målet)

Undervisningens kvalitet och innehåll

(Metoder, arbetssätt, teman, förhållningssätt, skillnader pojkar/flickor, barn med svensk/utländsk bakgrund)

Arbetsmiljö

(Nuläget, vikarier, kompetensutveckling etc.)

Analys

Varför blev resultatet som det blev? (ta hjälp av era pedagogiska dokumentationer och veckovisa reflektioner)
Hur har struktur, aktiviteter, arbetssätt och förhållningssätt påverkat resultatet/måluppfyllelsen? Vilka ev. problem har uppstått? Koppla även till forskning och tidigare erfarenhet.

Identifierat problem/Åtgärder för utveckling

Förslag på nya insatser och prioriteringar.

Helhet/allsidighet

- Utveckla sin förmåga att använda och förstå begrepp, se samband och upptäcka nya sätt att förstå sin omvärld
- Utveckla sin identitet och känna trygghet i den samt medvetenhet om rätten till sin kroppsliga och personliga integritet
- Utveckla självständighet och tillit till sin egen förmåga
- Utveckla sin kulturella identitet samt kunskap om och intresse för olika kulturer och förståelse för värdet av att leva i ett samhälle präglad av mångfald samt intresse för det lokala kulturlivet
- Utveckla ett växande ansvar och intresse för hållbar utveckling och att aktivt delta i samhället

Matematik

- Utveckla sin förmåga att använda matematik för att undersöka, reflektera över och pröva olika lösningar av egna och andras problemställningar
- Utveckla förståelsen för rum, tid och form och grundläggande egenskaper hos mängder, mönster, antal, ordning, tal, mätning och förändring, samt att resonera matematiskt om detta
- Utveckla sin förmåga att urskilja, uttrycka, undersöka och använda matematiska begrepp och samband mellan begrepp

Skapande

- Utveckla sin förmåga att skapa samt förmåga att uttrycka och kommunicera upplevelser, tankar och erfarenheter i olika uttrycksformer som bild, form, drama, rörelse, sång, musik och dans
- Utveckla fantasi och föreställningsförmåga

Lek

- Utveckla nyfikenhet, kreativitet och lust att leka och lära

Språk/kommunikation

- Utveckla sin förmåga att lyssna på och reflektera över andras uppfattningar samt att reflektera och e uttryck för egna uppfattningar
- Utveckla ett nyanserat talspråk och ordförråd samt förmåga att leka med ord, berättta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra i olika sammanhang och med skilda syften
- Utveckla ett intresse för skriftspråk samt förståelse för symboler och hur de används för att förmedla budskap
- Utveckla intresse för berättelser, bilder och texter i olika medier, såväl digitalt som andra, samt sin förmåga att använda sig av, tolka, ifrågasätta och samtala om dessa
- Utveckla både det egna språket och det egna nationella minoritetsspråket, om barnet tillhör en nationell minoritet
- Utveckla svenskt teckenspråk, om barnet har hörselsnedsättning, är döv eller av andra skäl har behov av teckenspråk
- Utveckla både det svenska språket och sitt modersmål, om barnet har ett annat modersmål än svenska

Tema/projekt

Naturvetenskap/Teknik

- Utveckla förståelse för samband i naturen och för naturens olika kretslopp samt för hur människor, natur och samhälle påverkar varandra
- Utveckla förståelse för hur människors olika val i vardagen kan bidra till en hållbar utveckling
- Utveckla förståelse för naturvetenskap, kunskaper om växter och djur samt enkla kemiska processer och fysikaliska fenomen
- Utveckla förmåga att utforska, beskriva med olika uttrycksformer, ställa frågor om och samtala om naturvetenskap och teknik
- Utveckla förmåga att upptäcka och utforska teknik i vardagen
- Utveckla förmåga att bygga, skapa och konstruera med hjälp av olika tekniker, material och redskap

Social kompetens/Värdegrund

- Utveckla förmåga att fungera enskilt och i grupp, samarbeta, hantera konflikter och förstå rättigheter och skyldigheter samt ta ansvar för gemensamma regler
- Utveckla öppenhet, respekt, solidaritet och ansvarstagande
- Utveckla förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt vilja att hjälpa andra
- Utveckla förmåga att upptäcka, reflektera över och ta ställning till etiska dilemman och livsfrågor i vardagen
- Utveckla respekt och förståelse för alla människors lika värde och de mänskliga rättigheterna
- Utveckla intresse för och förmåga att uttrycka tankar och åsikter så att de kan påverka sin situation
- Utveckla förmåga att ta ansvar för sina egna handlingar och för miljön i förskolan
- Utveckla förståelse för demokratiska principer och förmåga att samarbeta och fatta beslut enligt med dem

Hälsa/Rörelse

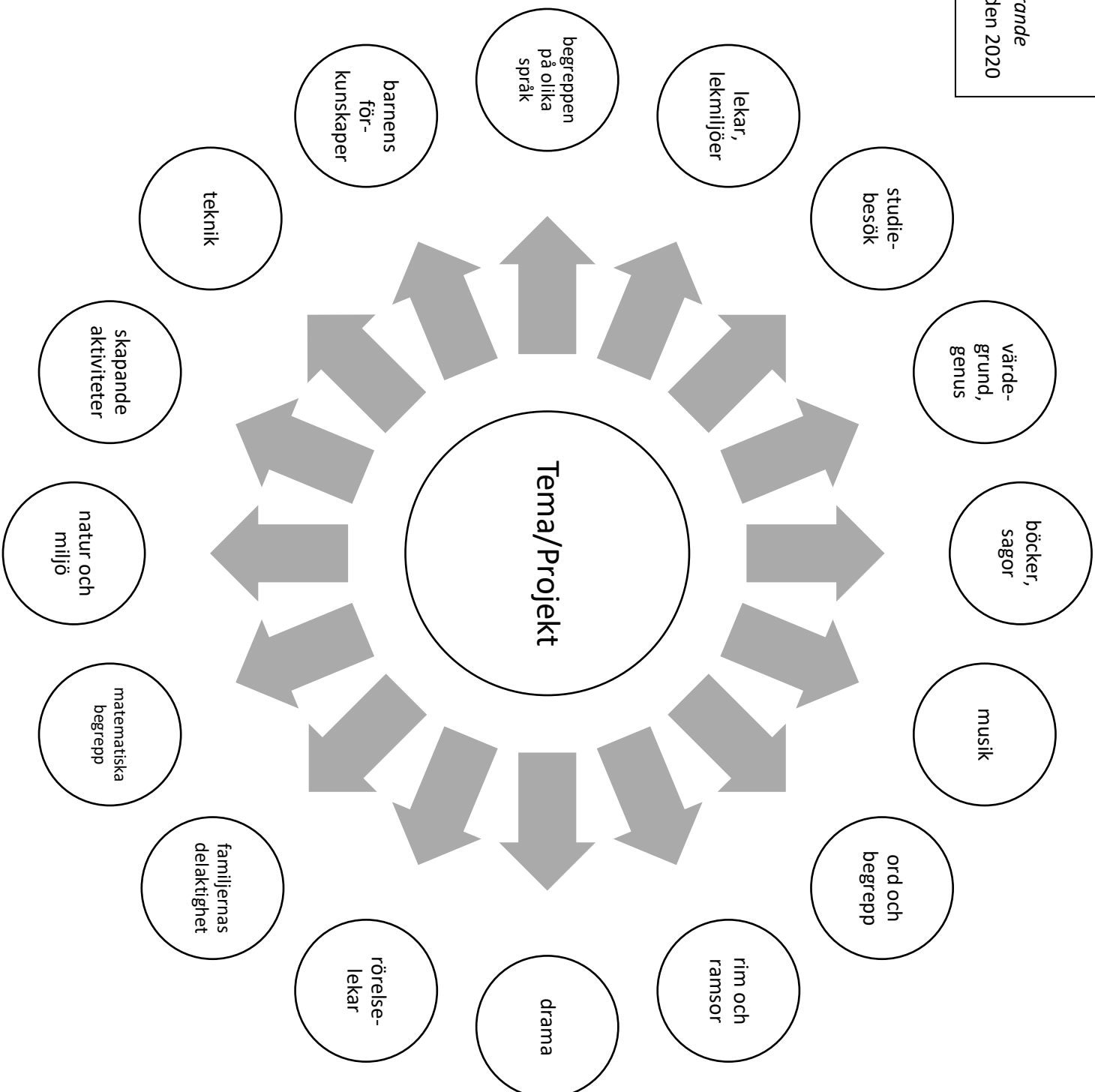
- Utveckla motorik, koordinationsförmåga och kroppsuppfattning samt förståelse för hur viktigt det är att ta hand om sin hälsa och sitt välbefinnande

Förskola och hem

- Förskollärare ska svara för att
- utvecklingsmaterialets innehåll, utformning och genomförande överensstämmer med de nationella målen, och
- vårdnadshavare ges möjlighet att vara delaktiga i utvärderingen av utbildningen.
- Arbetslaget ska
- ta ansvar för att utveckla en tillitsfull relation mellan förskolan och hemmen,
- vara tydliga i fråga om mål och innehåll i utbildningen för att skapa förutsättningar för barns och vårdnadshavares möjligheter till inflytande,
- föra fortlopande samtal med barns vårdnadshavare om barnets trivsel, utveckling och lärande samt genomföra utvecklingssamtal, och
- hålla sig informerade om barns personliga omständigheter med respekt för barnens integritet.

Cirkelmodellen

Hämtad från *Den inkluderande förskolan* P. Håland Anveden 2020

Plan för arbetet med lika
rättigheter och lika möjligheter
Avdelning XXX

2024/2025

Förskolans främjande och förebyggande arbete för att motverka diskriminering och annan kränkande behandling samt undanröja hinder för allas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten.

Förskolans arbete för lika rättigheter och lika möjligheter

Arbetet grundar sig i de sju diskrimineringsgrundarna: kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder och annan kränkande behandling.

Riktlinjer och rutiner för trakasserier och sexuella trakasserier

I verksamheten ska det finnas riktlinjer där det tydligt beskrivs vad trakasserier och sexuella trakasserier innebär, var den utsatte kan vända sig och hur arbetet ska se ut. Detta ska finnas oavsett om verksamhetens undersökning finner behov eller inte.

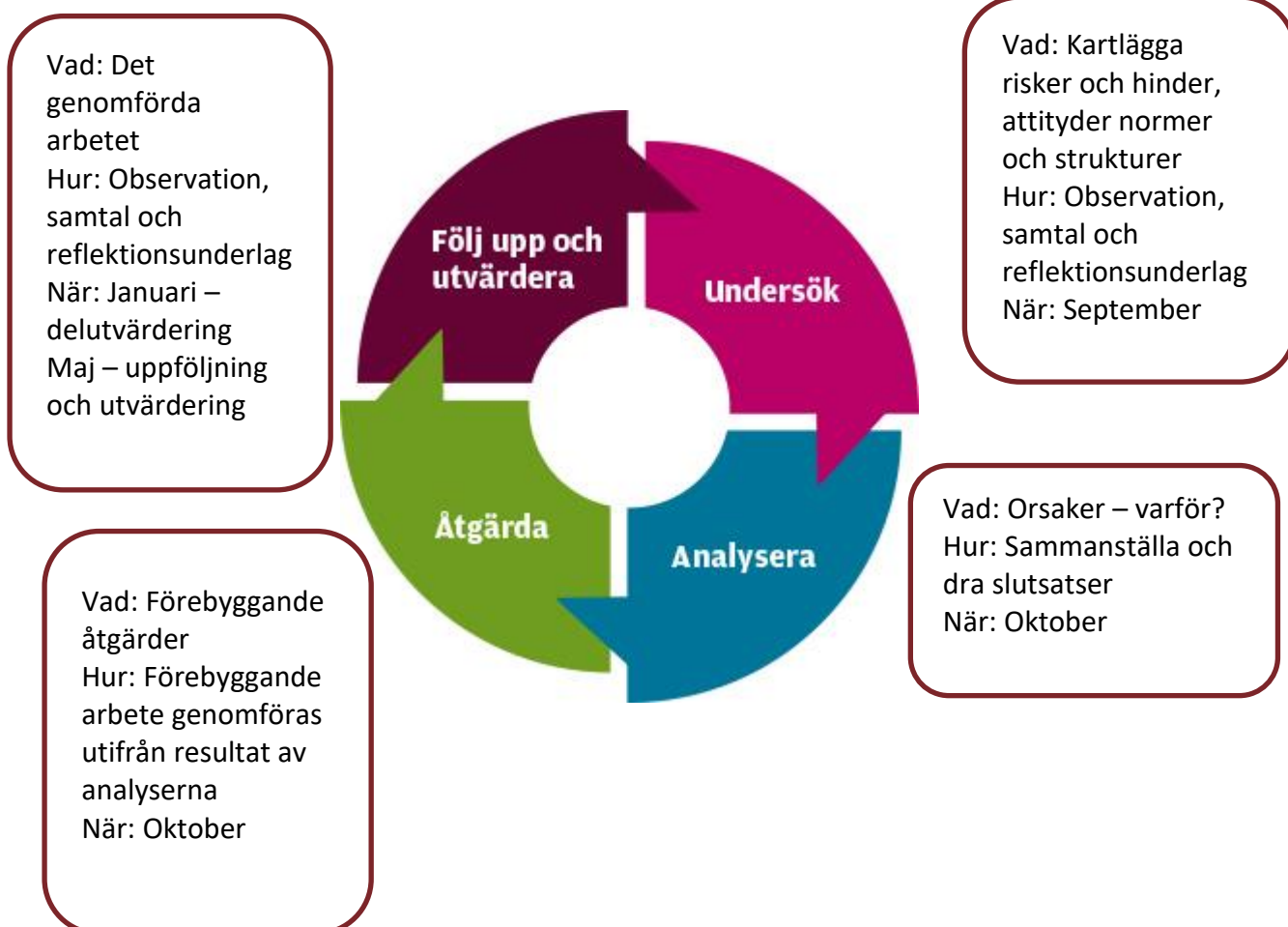
Modellen 4 steg

I verksamheten genomförs ett fortlöpande arbete utifrån arbetsmodellen "4 steg". Utifrån modellen arbetar förskolan fram förebyggande åtgärder mot diskriminering och annan kränkande behandling på förskolan. Arbetets fyra steg ska löpande dokumenteras.

Undersökning>Analys>Åtgärd>Följ upp och Utvärdering

Förebyggande arbete mot diskriminering och annan kränkande behandling på förskolan

Verksamheten antar, efter undersökning och analys, aktiva åtgärder för att arbeta förebyggande kring diskriminering och annan kränkande behandling på förskolan. Åtgärderna ska genomföras i hela verksamheten. Det behöver inte finnas någon i verksamheten som drabbas idag, utan det handlar om att det finns risk eller hinder som skulle kunna leda till att någon blir diskriminerad.

Undersökning

Arbetslagen arbetar med reflektionsunderlaget på sin reflektionstid. Under september/oktober genomförs samtal, reflektion och observationer i barngruppen.

Reflektionsunderlag

Frågorna grundar sig i de sju diskrimineringsgrunderna där de vuxna svarar utifrån barnen på förskolan.

Samtalsunderlag

Samtalen med barnen grundar sig på de sju diskrimineringsgrunderna och annan kränkande behandling. Samtala kring hur barnen upplever förskolan.

Observationer

Observationerna grundar sig på de sju diskrimineringsgrunderna och annan kränkande behandling och ska utgå från barnens verksamhet på förskolan.

Analys

När kartläggningen (reflektioner, samtal och observation) sammanställts analyseras orsakerna till upptäckta risker och hinder. Det handlar alltså om att reflektera, analysera och dra slutsatser om varför det ser ut som det gör.

Åtgärder

Genomföra de förebyggande åtgärder som krävs utifrån vad undersökningen och analysen visar. Dokumentera de konkreta åtgärder som ska genomföras. Arbeta utifrån de riktlinjer, rutiner och aktiva åtgärder som tagits fram.

Uppföljning och utvärdering

I januari och maj följer respektive arbetslag upp hur de följt riktlinjer, rutiner och aktiva åtgärder. Till nästa läsår används erfarenheterna tillsammans med en ny undersökning, för att skapa underlag till ny analys.

Reflektionsunderlag

1. Vilka risker och hinder kan du se i verksamheten för barnen som grundar sig på **kön**?
(Med kön avses här kvinnor, män, transsexuella, eller annat som kan relateras till individens kön)
2. Vilka risker och hinder kan du se i verksamheten för barnen som grundar sig på **könsöverskridande uttryck eller identitet**?
(Med könsöverskridande uttryck eller identitet avses här individer som inte identifierar sig som man eller kvinna, utan ser sig som transsexuell)
3. Vilka risker och hinder kan du se i verksamheten för barnen som grundar sig i **etnisk tillhörighet**?
(Med etnisk tillhörighet avses här olika nationaliteter, hudfärger, kulturer)
4. Vilka risker och hinder kan du se i verksamheten för barnen som grundar sig i **religion eller annan trosuppfattning**?
(Med religion eller annan trosuppfattning avses här till exempel kristendom och islam, men även ateism är en trosuppfattning)
5. Vilka risker och hinder kan du se i verksamheten för barnen som grundar sig i **funktionsnedsättning**?
(Med funktionsnedsättning avses här exempelvis nedsatt syn eller hörsel, allergier, svårt att gå, dyslexi. Kortare episoder som ett brutet ben, ångest eller depression som varar under en månad räknas inte som funktionsnedsättning enligt diskrimineringslagen, lagen kräver längre tid för att kalla det funktionsnedsättning)
6. Vilka risker och hinder kan du se i verksamheten för barnen som grundar sig i **sexuell läggning**?
(Med sexuell läggning avses här att du inte får behandla en människa annorlunda på grund av vem hen blir kär i)
7. Vilka risker och hinder kan du se i verksamheten för barnen som grundar sig i **ålder**?
(Med ålder avses här antal födelsedagar, du får inte behandla en människa annorlunda på grund av ålder)
8. Vilka risker och hinder kan du se i verksamheten för barnen som grundar sig på annan kränkande behandling?
(Otrygga platser? Hur fördelar pedagoger sig? Utesluts ur lek...)

Samtal med barnen

Arbetet ska ske i samverkan med barnen. Varje enskilt barn behöver inte delta utan samverkan kan ske med representanter. Syftet med samtalen är att pedagoger ska få syn på risker och hinder i verksamheten.

Förslag på samverkan med barnen:

- Ta kort på några olika miljöer i förskolan inne och ute. Med hjälp av "smileys" kan du fråga barnen hur de känner sig i de olika miljöerna. För samtal.
- Vid samtal kan det vara lättare för barnen att prata med en handdocka.
- Samtal utifrån normkritisk litteratur, bilder
- Erbjud barn att måla "supermjuka hjältar" och "superstrong princess", sitt med barnet/barnen och samtala.

Observation

Syftet med observationerna är att upptäcka om det i barngruppen finns tecken på risker och hinder eller risker för arbetet mot diskriminering och annan kränkande behandling.

Ta hänsyn till miljö, material, samspel barn – barn, vuxen – barn.

1. Kön – har alla samma rättigheter och möjligheter?
2. Könsöverskridande uttryck eller identitet – råder ett vidgat normkritiskt förhållningssätt?
3. Etnisk tillhörighet – har alla samma rättigheter och möjligheter?
4. Religion eller annan trosuppfattning – har alla samma rättigheter och möjligheter?
5. Funktionsnedsättning – har alla barn möjlighet att delta på sina villkor?
6. Sexuell läggning – har alla samma rättigheter och möjligheter?
7. Ålder – ges alla möjligheten att delta på sina villkor?
8. Annan kränkande behandling - Otrygga platser? Hur fördelar pedagoger sig? Utesluts ur lek...

Riktlinjer och rutiner

Trakasserier

Trakasserier är ett agerande som kränker någons värdighet. För att omfattas av diskrimineringslagen måste det kränkande agerandet ha samband med någon eller några av diskrimineringsgrunderna.

Sexuella trakasserier

Sexuella trakasserier är av sexuell natur. Det kan handla om beröring, tafsande, skämt, förslag, blickar och bilder som är sexuellt anspelade och/eller nedvärderande.

Kränkning av barn

Kränkningar av barn kan förekomma i form av diskriminering eller kränkande behandling. Det är när ett eller flera barn missgynnas direkt eller indirekt, av skäl i någon annan form än genom en av de sju diskrimineringsgrunderna.

Arbetsgång vid befarad kränkande behandling/diskriminering

Den som utsätts för trakasserier eller sexuella trakasserier avgör vad som anses vara kränkande. Eftersom upplevelsen av trakasserier kan vara olika är det viktigt att berätta hur du känner.

Ett barn ska få hjälp och stöd i den aktuella situationen. De vuxna ska förklara för den som trakasserar att det är obehagligt och ovälkommet och att det måste få ett slut.

Personalen följer ”arbetsgång vid uppgifter om befarad kränkande behandling/diskriminering” när de antingen sett eller fått information om trakasserier, kränkningar eller diskriminering. Detta underlättar arbetet med att utreda anmälningar och i det systematiska arbetet att förebygga och främja. Länk till KB process, intranätet:

<https://inloggad.draftit.se/public/kb-process-anmalan/?invitation=rKSPsY0QZ2IWtc8QA%2bKQkvbr1HtXlj%2bvsoXze9MYVgYaYh7wIJZ56Q%3d%3d>

Vad händer sedan

Förskolan har en skyldighet att utreda alla anmälningar. Detta ska ske snabbt och diskret genom att tala med de inblandade. Information om att det är en pågående utredning ska nå alla inblandade på förskolan. Det ska även informeras om vad utredningen gett när arbetsgivaren är klar.

Dokumentation av det fortlöpande arbetet

Undersök

Risker och hinder som framkommit

Attityder och strukturer som innebär en risk

Analysera

De risker och hinder, attityder och strukturer vi sett i vår verksamhet, varför ser det ut som det gör?

Åtgärda

Diskrimineringsgrunder	Förebyggande arbete
Kön	•
Könsöverskridande identitet eller uttryck	•
Etnisk tillhörighet	•
Religion eller annan trosuppfattning	•
Funktionsnedsättning	•
Sexuell läggning	•
Ålder	•
Annan kränkande behandling	Förebyggande arbete •

Arbetsgången vid kränkande behandling

Uppgifterna kan komma från barn, pedagoger, vårdnadshavare, annan personal i verksamhet eller anonymt

1. Den personal som får kännedom om att kränkning kan ha skett ska anmäla detta genom att använda länken till KB process och fylla i webformulär. Länk finns på intranätet och i Teams. Om fler barn blivit utsatta i aktuell händelse ska en anmälan göras för respektive barn.
2. Rektor och huvudman får notis i KB process om anmälan.
3. När personal sammanställt uppgifter från berörda barn ska rektor avgöra om utredningen ska avslutas eller om eventuellt ytterligare utredning med åtgärder och uppföljning behöver vidtas. Ärendet kan avslutas om kränkningen var av mildare form och om det var en engångsföreteelse. Då används funktionen snabbutredning i KB process. Oavsett bedömning av kränkningens form ska rektor eller ansvarige för utredningen kontakta vårdnadshavare för berörda barn och informera om händelsen och hur förskolan arbetar med händelsen.
4. Vid allvarigare form av kränkning/upprepad kränkning ska rektor utse ansvarig personal som ska utreda ärendet ytterligare. Rektor delegerar detta i KB process till ansvarig personal. Samtal med berörda barn sker om det är möjligt. Rektor kan medverka i utredningen. Utredning ska genomföras även om barn eller vårdnadshavare uppger att de inte vill att händelsen ska utredas.

Uppgifter om att kränkande behandling har skett

Rektor, eller den som rektor utser som ansvarig för utredning av anmälan, ska ta fram åtgärder som leder till att kränkningarna upphör och blir varaktigt lösta. Utredningen samt framtagandet av åtgärder mot kränkande behandling bör göras i samråd med arbetslaget. Dessa dokumenteras i KB process.

Uppföljning och utvärdering

Rektor, eller den ansvarige för utredningen, ska följa upp och utvärdera inom två veckor. Uppföljning/utvärdering ska dokumenteras i KB process. Om det framkommer vid uppföljning att kränkningarna upphört kan ärendet avslutas. Om inte, ska ansvarig personal tillsammans med rektor finna nya lösningar i form av åtgärder för att få stopp på kränkningarna. När uppföljningen visar att kränkningarna upphört avslutas ärendet i KB process av rektor och skickas då automatiskt till huvudman för godkännande.

Referenslista

- Axelsson, S. (2023). *Riskfylld lek och utmanande undervisning (1 uppl)*. Lärarförlaget.
- Carlberg, C., Granberg, A. & Lindfors, H. (2020). *De yngsta barnens egen läroplan: Lpfö 18 utifrån 1-3 åringars behov och perspektiv. (1 uppl)* Liberi förlag.
- Drugli, M-B., Lekhal, R. & Solheim Buøen, S. (2022). *Introduktion och föräldrasamarbete (1 uppl)*. Studentlitteratur AB.
- Karlström, L. (2023). *Undervisa utomhus: lek och lärande i stationer (1 uppl)*. Natur & Kultur Läromedel.
- Kyrk Seger, E. & Vikingsen, K. (2024). *Att vara ledare i förskolan - hållbarhet och självreflektion (1 uppl)*. Lärarförlaget.
- Linder, L. (2021). *Pedagogisk miljö i tanke och handling (2 uppl)*. Lärarförlaget.
- Lund, A. (2022). *Reflektion som motor i förskolans arbete (1 uppl)*. Natur & Kultur Läromedel.
- Malm, J. & Källhage, S. (Vårdar). (2017, 5 mars). Förskolan Trollet i Kalmar [poddsändning] I *Förskolepodden: Vi pratar förskola, avsnitt 15*. <https://forskolepodden.se>
- Rönnerman, K. Edwards-Groves, C & Grootenboer, P. (2018). *Att leda från mitten (1 uppl)*. Lärarförlaget.
- Skolverket. (2018). *Läroplan för förskolan: Lpfö 18*. Skolverket.
- Skolverket. (2024). *Nationellt kvalitetssystem*. [Nationellt kvalitetssystem - Skolverket](#)
- Skolverket. (2021). (Rönström, N & Håkansson, J. *Förbättringskapacitet och utbildningskvalitet som skolledares angelägenhet*. [Förbättringskapacitet och utbildningskvalitet som skolledares angelägenhet - Skolverket](#)
- Skolverket. (2024). *Specialpedagogik för lärande för förskolan*. [Specialpedagogik för lärande för förskolan - Skolverket](#)
- Svedberg, L. (2016). *Pedagogiskt ledarskap och pedagogisk ledning*. Studentlitteratur.
- Vikingsen, K. (2020). *Rum för lärande (1 uppl)*. Lärarförlaget.
- Vahlberg, C. (2023). *Det hållbara arbetslaget - Samspel och självledarskap i förskolan (1 uppl)*. Lärarförlaget.